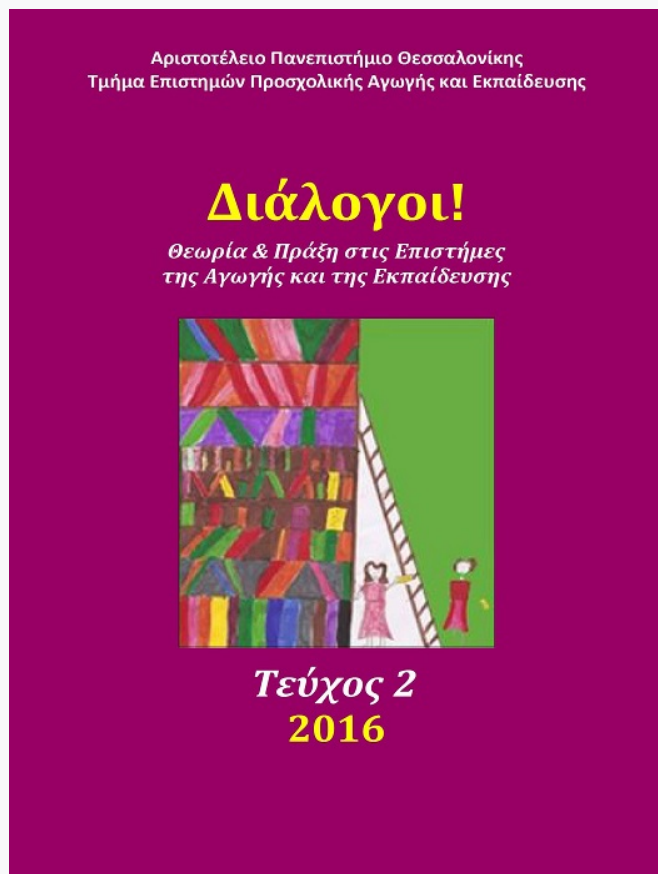

Διάλογοι! Θεωρία και πράξη στις επιστήμες αγωγής και εκπαίδευσης

Τόμ. 2 (2016)

Βιβλιοπαρουσίαση: Μαρτίδου, Ρ. (Επιμ.) (2015). Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Δίσιγμα.

Sofia Avgitidou

doi: [10.12681/dial.10528](https://doi.org/10.12681/dial.10528)

Copyright © 2016, Sofia Avgitidou

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Avgitidou, S. (2016). Βιβλιοπαρουσίαση: Μαρτίδου, Ρ. (Επιμ.) (2015). Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Δίσιγμα. *Διάλογοι! Θεωρία και πράξη στις επιστήμες αγωγής και εκπαίδευσης*, 2, 181-183. <https://doi.org/10.12681/dial.10528>

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Μαρτίδου, Ρ. (Επιμ.) (2015). *Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Δίσιγμα

Σοφία Αυγητίδου

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Ο συλλογικός τόμος «Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση» επιμελήθηκε από τη Ραχήλ Μαρτίδου, σχολική σύμβουλο, προς τιμήν της Ρένας Σιβροπούλου, αναπληρώτριας καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Ο τόμος φιλοξενεί δέκα κείμενα από συγγραφείς με μακρόχρονη ερευνητική εμπειρία και δραστηριότητα στο χώρο της προσχολικής και πρωτοσχολικής εκπαίδευσης. Ο τόμος αποτελεί ένα σημαντικό εγχείρημα, γιατί αντικατοπτρίζει τις σύγχρονες εξελίξεις και επιστημονικές συζητήσεις στο χώρο της προσχολικής και πρωτοσχολικής εκπαίδευσης. Κοινά σημεία στον προσανατολισμό των άρθρων αποτελούν η επιδίωξη μιας προσέγγισης που θέτει ως προτεραιότητα την ακρόαση των «φωνών» των παιδιών και παράλληλα προτάσσει τον ενεργό ρόλο του εκπαιδευτικού στην υποστήριξη των παιδιών ως δρώντων προσώπων κατά την εκπαιδευτική διαδικασία.

Συγκεκριμένα, οι άξονες που διαπερνούν τα κείμενα εστιάζουν:

- Στη θέαση των παιδιών ως δρώντων προσώπων και στην προσπάθεια εξασφάλισης της συμμετοχής τους στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία ως άτομα που έχουν άποψη, κρίση και μπορούν να πάρουν αποφάσεις.
- Στην κατανόηση της παιδικής ηλικίας ως μιας διαφοροποιημένης κοινωνικής κατηγορίας και την ανάγκη των παιδαγωγών να προσαρμοστούν σε αυτή τη διαφοροποίηση, αντιστεκόμενοι στη μέχρι τώρα κυρίαρχη λογική που επιβάλλει στα παιδιά να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις των εκπαιδευτικών, των αναλυτικών προγραμμάτων και των ενήλικων επιλογών.
- Στην προσέγγιση του παιδιού ως όλου, που γίνεται φανερό στις προτάσεις που διατρέχουν τα κείμενα για την αναγνώριση του κοινωνικού και πολιτισμικού πλαισίου ως προϋπόθεσης για την καλύτερη ενίσχυση των μαθησιακών ευκαιριών και των δραστηριοτήτων με νόημα για τα παιδιά. Η θέαση του παιδιού ως όλου επίσης σημαίνει ότι το σώμα των παιδιών, που συνήθως παραμελείται στην εκπαίδευση, αναγνωρίζεται ως εξίσου σημαντικός τρόπος επικοινωνίας και

Υπεύθυνη επικοινωνίας: [Σοφία Αυγητίδου](mailto:saugitidou@uowm.gr), Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Παιδαγωγική Σχολή, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, e-mail: saugitidou@uowm.gr

Ηλεκτρονικός εκδότης: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
URL: <http://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/dialogoi>

έκφρασης με άλλους τρόπους που έχουν κυριαρχήσει σε σχέση με τη γνωστική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.

- Στην ανάγκη τεκμηρίωσης του εκπαιδευτικού έργου, ώστε οι αποφάσεις των εκπαιδευτικών να λαμβάνονται με επίγνωση του τι και γιατί συμβαίνει στις τάξεις τους, απαραίτητη γνώση για τη βελτίωση των πρακτικών και των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Συγκεκριμένα, τα δύο πρώτα άρθρα, της Σοφίας Αυγητίδου και του Αντώνη Λενακάκη, συζητούν το παιχνίδι των παιδιών και πώς αυτό έχει νόημα για τα παιδιά στο εδώ και τώρα, ως μία κατασκευασμένη καθημερινότητα από τα ίδια ως κοινωνικά υποκείμενα. Η προσέγγιση αυτή του παιχνιδιού έχει συνέπειες για το ρόλο που καλείται να αναλάβει ο εκπαιδευτικός ως παρατηρητής, διευκολυντής και συμπαίκτης με στόχο την υποστήριξη των παιδιών ως παικτών, προκειμένου να πραγματώσουν και να εξελίξουν το παιχνίδι τους. Οι συγγραφείς των δύο πρώτων άρθρων για το παιχνίδι προβαίνουν σε συγκεκριμένες προτάσεις παιδαγωγικής πλαισίωσης του παιχνιδιού και αξιοποίησης των δυνατοτήτων που προσφέρει.

Στο τρίτο άρθρο του τόμου, η Ραχήλ Μαρτίδου και η Ευστρατία Σοφού αναδεικνύουν τη δύναμη των ερωτήσεων μέσα από τη σωστή αξιοποίησή τους σε ποικίλα εκπαιδευτικά πλαίσια, όπως η επίλυση προβλήματος και τα σχέδια εργασίας. Ενδιαφέρον έχει ότι στο κείμενό τους κάνουν συγκεκριμένες προτάσεις για το πώς μπορούν να διαφοροποιηθούν οι ερωτήσεις λαμβάνοντας υπόψη το πολιτισμικό πλαίσιο των παιδιών, το φύλο και τις ειδικές εκπαιδευτικές τους ανάγκες.

Τα επόμενα δύο κείμενα της Ραχήλ Μαρτίδου με τον Θεμιστοκλή Σεμεντεριάδη και τη Βασιλική Βασίλα εισέρχονται σε ζητήματα συγκεκριμένων διδακτικών στρατηγικών. Συγκεκριμένα, το κείμενο της Ραχήλ Μαρτίδου και του Θεμιστοκλή Σεμεντεριάδη επικεντρώνεται στα μέσα επικοινωνίας και ειδικότερα στην αξιοποίηση της εφημερίδας τόσο ως κειμενικού είδους όσο και ως διαδικασίας επικοινωνίας και δημιουργικότητας μέσα από την κατασκευή της. Το κείμενο της Ραχήλ Μαρτίδου και της Βασιλικής Βασίλα αφορά στο σχεδιασμό προγραμμάτων τοπικής ιστορίας στην προσχολική εκπαίδευση. Και στα δύο αυτά κείμενα είναι σημαντικό ότι γίνονται προτάσεις και δίνονται παραδείγματα για το πώς μπορούν να καλλιεργηθούν οι δεξιότητες των παιδιών και η ενεργός συμμετοχή τους στη δημιουργία εφημερίδας, από τη μια, και στη γνωριμία των παιδιών με τον τόπο τους, από την άλλη.

Το άρθρο της Αγγελικής Τσαπακίδου και της Σοφίας Στεφανίδου τεκμηριώνει την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων κινητικής αγωγής και εκπαίδευσης των παιδιών, μέσα από την πειραματική εφαρμογή ενός προγράμματος βασικών κινητικών δεξιοτήτων που υλοποιήθηκε σε παιδικούς σταθμούς. Η ανάδειξη της αποτελεσματικότητας των κινητικών προγραμμάτων παρωθεί όλες και όλους που εργάζονται με μικρά παιδιά να εκπονούν συστηματικά προγράμματα κινητικής αγωγής από πολύ μικρή ηλικία για να έχουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Στη συνέχεια, η Ευανθία Συνώδη, προσεγγίζει ένα σημαντικό ζήτημα που αφορά στο κατά πόσο και με ποιον τρόπο τα αναλυτικά προγράμματα προβλέπουν και ενισχύουν τη συμμετοχή των παιδιών στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία. Μέσα από τη συγκριτική ανάλυση δύο προγραμμάτων σπουδών, αυτό της Ελλάδας και της Φινλανδίας αναδεικνύει τόσο τις ευκαιρίες που προδιαγράφονται στα αναλυτικά προγράμματα για τη συμμετοχή των παιδιών όσο και τις περιπτώσεις, όπου οι

αποφάσεις για ζητήματα που αφορούν στα παιδιά αναθέτονται στους ενήλικους χωρίς τη συμμετοχή των ίδιων.

Η Ευθυμία Γώτη, συζητά στο κείμενό της τις διαφορετικές οπτικές αυτού που αποκαλούμε χαρισματικά παιδιά. Στο κείμενό της αναδεικνύει έναν σύγχρονο προβληματισμό για τα χαρακτηριστικά αυτού του μαθητικού πληθυσμού αλλά και τους τρόπους των εκπαιδευτικών παρεμβάσεων σε ένα πλαίσιο εξασφάλισης της δημοκρατίας και της ισότητας για όλα τα παιδιά.

Στη συνέχεια, η Ευθυμία Γουργιώτου παρουσιάζει ποικίλα εργαλεία για τη μελέτη των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων που συμβαίνουν στην τάξη τόσο μεταξύ των παιδιών όσο και μεταξύ των παιδιών και των εκπαιδευτικών. Η ανάγκη διερεύνησης των σχέσεων μεταξύ των παιδιών αλλά και του τρόπου που οι αλληλεπιδράσεις εκπαιδευτικών και παιδιών δημιουργούν ένα κοινωνικά ευαίσθητο, ευέλικτο αλλά και ποιοτικό περιβάλλον ανάπτυξής τους είναι μεγάλη.

Τέλος, στο κείμενό του ο Ιωάννης Φύκαρης μοιράζεται μαζί μας τους προβληματισμούς του αλλά και τις διάφορες επιστημονικές προσεγγίσεις για τη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών στην πρωτοσχολική ηλικία. Αντλώντας από την προσπάθεια να διερευνήσει ποιες προσεγγίσεις της διδασκαλίας του μαθήματος των Θρησκευτικών είναι οι καταλληλότερες για τα μικρά παιδιά προσπαθεί να συγκεράσει απόψεις και να πλαισιώσει κριτικά τη διδασκαλία του μαθήματος στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Το βιβλίο αυτό μπορεί να συμβάλλει στο καθημερινό εκπαιδευτικό έργο αλλά και στην αρχική και συνεχιζόμενη εκπαίδευση των υποψηφίων και εν ενεργεία εκπαιδευτικών, με κοινό στόχο την προσπάθειά τους να προσφέρουν το καλύτερο για τα μικρά παιδιά. Τα κείμενα μάς βοηθούν να αναρωτηθούμε και να ξανασκεφτούμε όσα ήδη γνωρίζουμε και επιλέγουμε να πράττουμε στο πλαίσιο της προσχολικής και πρωτοσχολικής εκπαίδευσης των παιδιών.